

тканин була обшита внизу дорогою червоною бахромою і прикрашена вишивкою. Вона стягувалась на талії поясом, кінці якого прикрашались китицями. Поверх канді накидався вузький плащ червоного кольору, не зшитий по боках – «конас», його краї були обшиті густою бахромою. Ззаду конас був прямим, а спереду закругленим. Тканина плаща вишивалась геометричними рисунками і прикрашалась золотими пластинами. Поверх конаса одягалась перев'язь з бахромою. Інколи одягався ще один плащ, прикрашений бахромою і злегка задрапірований на грудях. Голову царя вінчала корона – «кипарис», яка була виконана з тонкого білого волоку, який зверху прикрашали золоті чеканні пластини. Носили ассірійські царі і тіару (гладкий і твердий клобук з діадемою, від якої ззаду спускались на спину дві довгі вишиті стрічки. В певних випадках цар міг одягати невисоку круглу шапку з прикрасою, подібною на роги. Знаком царської гідності був зонтик, багато прикрашений орнаментом. На кожній руці цар носив по два браслети: один на зап'ясті, а другий, у формі незамкнутого обруча – вище ліктя [1, с. 183].

Отже, костюм чоловіка Ассіро-Вавілонії був дуже різноманітним і багатим на деталі, відображав соціальний статус та заможність його власника.

Список використаних джерел

1. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: навч. посіб. для вищих навч. закладів. 2-е вид., перероб. і доп. – Київ: Кондор, 2004. – 302 с.
2. Історія декоративно-прикладного мистецтва / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: С. В. Оляніна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 52 с.
3. Paine Sheila. Assyrian and Babylonian Costume: A Brief Overview. Ancient History Encyclopedia. 2018.

Дар'я Ченіза

СПРИЙНЯТТЯ РЕФОРМ МЕЙДЗІ В ЯПОНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Реформи, які були проведені в Японії під час правління імператора Мейдзі, також відомого як Муцухіто, відіграли важливу роль у модернізації та трансформації японського суспільства.

Актуальність теми зумовлюється тим, що реформи мали значний вплив на сучасний політичний, економічний та культурний аспекти Японії. З одного боку, всі верства суспільства, включно з військовими, були зацікавлені в економічному зростанні країни. А з іншого, самураї і землевласники, які відновили владу імператора і повернули собі частину

привілеїв, не бажали втратити їх знову.

Під час епохи Мейдзі в Японії, яка тривала з 1868 по 1912 рр., імператор став символом єдності нації, а реальна влада над країною перейшла до рук дієвих урядовців, в основному це була аристократія та земські лідери, які не дуже хотіли підтримувати політику нового імператора.

Та імператора це не влаштовувало, тому Мейдзі намагався втримати контроль над змінами у своїх руках, застосовувавши деякі стратегії [2, с. 118]:

- впровадження нових конституційних реформ, які обмежували владу сьогунату та зміцнювали владу імператора;
- заснування Державної ради, що складалася з урядових міністрів, які здійснювали виконавчу владу в країні;
- імператор контролював дії уряду та звертався до народу через офіційні заяви та імператорські укази.

Реформування почалося з фінансів. Через досить скрутну фінансову ситуацію в країні урядовці змушені були вдатися до кредитів. Тому як єдину законну грошову одиницю по всій країні запровадили монету – йену.

Потім реформатори взяли за соціальну структуру, для того, щоб зміцнити контроль держави над суспільством та руйнування традиційних класових структур. Було прийняте рішення змінити класифікацію станів населення, прийняту під час правління сьогунату Токугава. З 1872 р. населення почало ділитись на три стани: кадзоку (представники тодішньої військової і придворної знаті); шідзоку (колишні самураї-буші (колишнє військово-служиве дворянство)); хеймін (селяни та інші жителі країни) [3, с. 189].

У 1871–1872 рр. у країні було запроваджено єдину систему державних законів і судів, під яку підпадали всі три стани. Підданам дозволялося обирати будь-яку професію по бажанню, де завгодно жити і укладати міжстанові шлюби. Проте навіть після легітимної ліквідації в 1872 р. всіх станових привілеїв та обмежень, родинно-клановим залишився жорсткий принцип формування правлячої еліти: вищих чиновників, генералітету, дипломатичного корпусу (набиралися виключно із сімей колишніх кадзоку) [2, с. 111].

Також проводилася військова реформа. Згідно цієї реформи, армія утворювалась за принципом військового обов'язку всіх верств населення. Хеймін не могли отримати високу посаду в даній структурі, що відповідало жорсткому принципу формування правлячої еліти.

Влада розпустила князівські армії, а самим військовим – даймьо призначили державні щорічні виплати всього в сумі приблизно 10% річних доходів їхніх колишніх князівств.

Проти такої нової жорстоко централізованої управлінської влади

військові чинили опір. Але виступити проти влади публічно наважилися лише 17 даймьо (із 267), тому цей опір тихо, швидко і без ускладнень був придушений [2, с. 115].

В аграрній реформі йшла мова про те, що землю могли вільно продавати та купувати. Власність на землю була визнана за тими, хто фактично нею розпоряджався. Це узаконило права «нових» поміщиків і заможних селян. У результат реформи – третя частина оброблюваної землі в Японії була вилучена із власності селянських громад. Аграрна реформа поклала початок розвитку капіталістичних відносин в японському селі, не ліквідувавши при цьому поміщицького землеволодіння [2, с. 117].

Загалом специфіку реформ в Японії можна простежити, розглядаючи спосіб їх впровадження як «реформи зверху». Наприклад, партії рідко проводили «протести». Вони створювалися з волі влади як інструмент боротьби з опозицією, у «західному варіанті» ж партія і була формою протесту [1, с. 144]. Саме через це деякі шари японського населення вважають, що реформи призвели до втрати традиційних цінностей та в певному розумінні знецінення історичної спадщини.

Такі реформи зрештою були здебільшого мовчазно прийняті широкими верствами населення. Майже у всіх випадках реформи базувалися на традиційних реаліях. Насамперед, це було властивим японському соціуму – риси групового поведіння, тобто дуже мала кількість японців могла чинити опір владі.

Старі ж чиновники в Японії мали до реформ Мейдзі певне суперечливе відношення. Деякі з них підтримували реформи, оскільки вони вважали їх необхідними для збереження незалежності країни в умовах змін світового порядку. Інші ж, традиціоналісти і консерватори, відкидали реформи, так як на їхню думку, вони порушували традиційні цінності і ставлення до влади [2, с. 121].

Згідно освітньої реформи, японці мали можливість здобувати освіту за кордоном, що було дуже важливим для нації. Також було засновано велику кількість університетів та запроваджено обов'язкове початкове навчання.

Також більшість японців позитивно ставилися до судової реформи, за допомогою якої, було створено централізовану державу та Японія подолала роздробленість.

Сучасні японці більш скептичні у своїх оцінках.

Так японські історики впевнені, що успішна модернізація Японії, під час реформ Мейдзі – це міф. Вчені наголошують на жорсткій експлуатації та жалюгідних умовах життя сільського селянства, без яких сучасний індустріальний капіталізм ніколи б не здійснив первісного накопичення капіталу в Японії [4, р. XXII].

Також висловлювалася думка, що реформи Мейдзі не вирішили багатьох важливих соціальних проблем і стали причиною загострення

класових та етнічних розбіжностей в суспільстві на той час [4, р. XXIII].

Деякі їх західні колеги вважають, що реформи Мейдзі не принесли бажаних результатів і не довели до справжньої модернізації Японії. Вони також критикують реформаторів, за те, що вони більше уваги приділили створенню потужної армії й імперським амбіціям, а не розвитку економіки та освіти [4, р. XXV].

Підсумовуючи все вище зазначене, можна стверджувати, що не всі шари японського суспільства позитивно сприйняли реформи Мейдзі. Деякі групи населення вважали, що реформи призводять до втрати традиційних цінностей. Однак, були й прихильники реформ, які вважали їх необхідними для модернізації країни. Більшість японців традиційно прийняла «реформи зверху» і лише останнім часом у зв'язку з рецесією у японській економіці по відношенню до реформ Мейдзі побільшало скепсису.

Список використаних джерел

1. Мар'янюк О. В. Реставрація Мейдзі 1868 року: буржуазна революція чи формування абсолютистського режиму. *Наукові праці. Історія*. 2009. Вип. 108. Т. 121. С. 142–144. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/history/2010/121-108-26.pdf>
2. Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.). К. : Либідь, 2007. 560 с.
3. Рубель В. А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. К. : Аквілон-Прес, 1997. 256 с.
4. The Routledge Handbook of Modern Japanese History by a group of international historians. New York: Taylor & Francis; 2020. P. XIX–XXIII. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315746678>

Nina Chernikova

THE MOST IMPORTANT SILICON FACTORS IN THE ADAPTATION PROCESS OF PLANT GROUPS TO ADVERSE ENVIRONMENTAL FACTORS

Silicon (Si) is one of the most common chemical elements of the Earth's crust, its content is about 28.8% of the dry mass, and varies from 50 to 400 grams per kilogram of soil. In nature, silicon can be in a solid, liquid or absorbed state, in particular in the form of silicon dioxide (SiO₂), silica (SiO₂•nH₂O), polysilicic acid oligo salts (H₂SiO₃, H₄SiO₄). It is a part of clay minerals and silicates, in its pure form it is found in quartz, opal and other structures. Silicon (Si) is one of the most common chemical elements of the Earth's crust, its content is about 28.8% of the dry mass, and varies from 50 to 400 grams per